

1. JURO:s uppfattning i korthet

JURO tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på *Domstolsverkets hemställan om ändringar i notarietjänstgöringen (1990:469)*. Med anledning av hemställan vill JURO anföra följande.

- JURO tillstyrker Domstolsverkets förslag om att avskaffa möjligheten att förkorta notarietjänstgöringen med upp till sex månader. Den föreslagna ändringen bör dock inte genomföras innan det kan säkerställas att genomströmningen på notarieutbildningen i huvudsak förblir oförändrad.
- JURO tillstyrker Domstolsverkets förslag om att avskaffa pakettjänstgöring.
- JURO tillstyrker Domstolsverkets förslag om att avskaffa kombinationstjänstgöring.

2. Tillgodoräknande

JURO tillstyrker Domstolsverkets förslag om att avskaffa möjligheten att förkorta notarietjänstgöringen med upp till sex månader. Den föreslagna ändringen bör dock inte genomföras innan det kan säkerställas att genomströmningen på notarieutbildningen i huvudsak förblir oförändrad.

Domstolsverket hemställer i sin begäran att möjligheten att förkorta notarietjänstgöringen med upp till sex månader genom tillgodoräknande av tidigare yrkeslivserfarenhet avskaffas.

Idag är huvudregeln att en notarieanställning löper på 24 månader (notarietjänstgöringen 1 § 1 st.). Efter särskild prövning får dock högst sex månaders tjänstgöring hos en arbetsgivare tillgodoräknas som notarietjänstgöring. Vid prövningen skall särskilt beaktas tjänstgöringens allmänna juridiska värde samt dess värde för fortsatt arbete vid tings- eller förvaltningsrätt (3 § notarietjänstgöringen). Ett genomförande av Domstolsverkets förslag skulle innebära att denna möjlighet till tillgodoräknande avskaffas.

JURO ser ingen anledning att ifrågasätta den beskrivning som görs av de praktiska problem som tillgodoräknandemöjligheten potentiellt och faktiskt resulterar i, vad avser domstolarnas möjligheter att planera och med god kvalitet genomföra notarieutbildningar samt deras möjligheter att långsiktigt planera för myndighetens kompetensbehov. Att såväl en stor majoritet av de tillfrågade domstolarna som en inte obetydlig andel tingsnotarier uppger att den förkortade tiden har en negativ inverkan på kvaliteten i utbildningen är goda skäl till att frågan

om tillgodoräknandets vara och icke vara ställs på sin spets. För rätts- och myndighetsväsendets kompetensförsörjning är en notarieutbildning av hög och likvärdig kvalitet för samtliga notaries av avgörande betydelse. Med anledning härav tillstyrker JURO *i och för sig* Domstolsverkets förslag om avskaffande av tillgodoräknandemöjligheten enligt 3 § notarieförordningen.

Vad beträffar den av Domstolsverket på sida sex noterade minskade genomströmningen vill JURO emellertid anföra följande. Ett avskaffande av tillgodoräknandemöjligheten skulle uppskattningsvis minska genomströmningen med knappt 15 procent, vilket enligt Domstolsverkets bedömning skulle innebära en årlig minskad antagning från dagens cirka 560 till cirka 480. Reformen skulle med andra ord innebära en väsentlig minskning av genomströmningen.

Söktrycket är, och har under en lång tid varit, mycket högt på landets notarietjänstgöringsplatser. Att dimensioneringen av antalet platser i kombination med de kritiserade antagningsregler som tillämpas vid antagning av tingsnotaries leder till stora problem vid landets juristutbildningar i form av psykisk ohälsa och betygshets har vid ett flertal tillfällen påtalats av såväl JURO som företrädare för landets juridiska fakulteter. JURO vill återigen påtala den negativa effekt som en minskning av antalet notarieplatser kommer att ha på studieron vid landets juristutbildningar.

Men även utan beaktande av ovan nämnda problematik riskerar en minskning av antalet notarieplatser att ha en starkt negativ effekt. Genomförd notarietjänstgöring utgör ett formellt krav för antagning till landets domarutbildning, och är alltså en förutsättning för domaryrket som möjligt yrkesval. Samtidigt kan det idag konstateras att Domstolsverket lider av kompetensförsörjningsproblem. Som exempel kan nämnas att det i 2017 års domarrekruteringsutredning framgick att drygt 40 procent av Domarnämndens förslag baserats på tre eller färre sökanden per utlyst domaranställning.¹ Mycket tyder vidare på att kompetensförsörjningen till domaryrket även fortsatt kommer att vara en problematik - idag är var femte domare över 60 år, samtidigt som antalet mål som dras inför domstol stadigt ökar. Den domarbrist som redan idag existerar och som kan väntas öka inom kommande år, riskerar att gå ut över såväl enskildas rättssäkerhet som allmänhetens förtroende för rättsväsendet när ärenden läggs på hög och domare rekryteras i frånvaro av konkurrens. Under dessa förhållanden ter det sig enligt JURO märkligt, för att inte säga olämpligt, att på det föreslagna sättet väsentligt minska genomströmningen av notaries.

Mot bakgrund av ovanstående, samt med beaktande av att JURO *i och för sig* tillstyrker avskaffandet av möjligheten till tillgodoräknande, uppmanar JURO därför Domstolsverket att till regeringen hemställa om medel för att utöka antalet notarieplatser i storleksordning av den minskning av notarieplatser som avskaffandet uppskattas resultera i.

---

¹ SOU 2017:85 s 169.

3. Kombinationsanställningar

JURO tillstyrker Domstolsverkets förslag om att avskaffa kombinationstjänstgöring.

I dagsläget förekommer endast kombinationstjänstgöring som notarieanställning vid Värmlands tingsrätt samt Förvaltningsrätten i Karlstad. Domstolsverket har antagit tre kombinationsnotarier sedan år 2016 vilket kan stå i jämförelse med att de under samma period antagit totalt 1700 för notarietjänstgöring. Domstolsverket har inhämtat synpunkter från domstolarna i Karlstad varpå dessa inte uttrycker sig i positiva ordalag till en fortsättning med kombinationsanställningar. JURU finner ingen anledning till att ifrågasätta de uppgifter som domstolarna i Karlstad lämnar om kombinationsanställningar.

Det är av stor vikt att ta varje förslag om reducering av antalet platser för notarietjänstgöring på största allvar. Liksom tidigare flaggats för i detta remissvar kan en minskning av antalet platser ha en inverkan på den psykiska hälsan bland juriststudenter. Däremot gör JURU bedömningen att avskaffandet av kombinationstjänstgöring inte kommer ha en avsevärd påverkan på det antal platser som ges. Med beaktande av detta tillstyrker JURU förslaget om att avskaffa kombinationsanställningar som en form av notarietjänstgöring.

4. Paketanställningar

JURO tillstyrker Domstolsverkets förslag om att avskaffa pakettjänstgöring.

JURO ställde sig försiktigt positiv till slopandet pakettjänstgöring i vårt tidigare remissvar. Dock uttalades en oro över den minskning av notarieplatser slopandet skulle medföra.² Efter att Domstolsverket valt att inte över huvud taget beakta andra urvalsgrunder än betyg i antagandet av notarier har denna oro ökat. Kombinationen av ett minskat antal platser, fler examinerade jurister och ett större fokus på betyg än tidigare leder, enligt JURU, till försämrade förutsättningar för juriststudenters psykiska hälsa.

5. Avslutande kommentarer

JURO har förståelse för vissa av de problemställningar som Domstolsverket listar i sin hemställan. Därav tillstyrkandena av avskaffandet av såväl kombinationsanställningarna som paketanställningarna samt tillstyrkandet i och för sig av avskaffandet av tillgodoräknande. JURU kan däremot, vilket redogjorts för i det ovanstående, inte acceptera de konsekvenser som uppenbarligen följer av avskaffandet av möjligheten till tillgodoräknande.

Utöver det som anförts i *avsnitt 2. Tillgodoräknande* vill JURU med enfass framhäva de konsekvenser som förslaget riskerar att ha på juriststudenternas välmående. JURU har länge påpekat att Domstolsverket har ett stort ansvar i arbetet med att motverka den psykiska ohälsa som råder på landets juristutbildningar. Det är därför djupt beklagligt att Domstolsverket i hela sin hemställan omnämner betygshets i ett stycke medan psykisk ohälsa inte omnämns

---

² JURU:S SYNPNKTER PÅ EN REFORMERAD NOTARIEANTAGNING Diarienummer: 1579–2018, s. 9.

överhuvudtaget. På sidan 20 i hemställan skriver Domstolsverket om de konsekvenser som förslaget kan få och följande anförs angående betygshets:

Det finns ett påtagligt problem med betygshets under juristutbildningen. Även om det sannolikt finns flera skäl till detta, finns risk för att förslag som leder till att färre av dem som utexamineras från juristutbildningen får notariemeritering kan ha negativ inverkan i detta avseende.

Att Domstolsverket, efter detta konstaterande, utan vidare bedömning, konsekvensanalys eller utredning väljer att ändå hemställa om de förändringar som medför dessa konsekvenser är inte godtagbart. Vidare ifrågasätter JURO hur argument gällande myndigheters praktiska utmaningar ska få stå över juriststudenternas åsikt i frågan. I detta avseende är Domstolsverkets hemställan inget annat än undermålig.

Med anledning av detta är det JURO:s mening att den föreslagna ändringen om att avskaffa tillgodoräknande inte kan genomföras innan det kan säkerställas att genomströmningen på notarietutbildningen i huvudsak förblir oförändrad. JURO vill därför se att förslaget antingen revideras eller att frågan ordentligt utreds på nytt inom en snar framtid.

Om Justitiedepartementet trots det som anförts i denna remiss ändå väljer att gå vidare med Domstolsverkets hemställan ställer JURO sina förhoppningar till att Domstolsverket till regeringen hemställer om medel för att utöka antalet notarieplatser i storleksordning av den minskning av notarieplatser som avskaffandet uppskattas resultera i.

Avslutningsvis kan JURO inte annat än betona att på det sätt vilket landets juridikstuderande konsekvent förblir förbisedda av Domstolsverket är en ordning som är såväl oacceptabel som i längden ohållbar.

JURO är en nationell samverkansorganisation för Sveriges samtliga juriststudenter. JURO består av utbildningsansvariga från samtliga sju Juridiska Föreningar i landet. I beredningen av remissvaret har Frida Gommel, f.d. ordförande JF Uppsala, Samuel Hertsberg Åsander, ordförande JF Lund, Hilda Ivarsson, ordförande JF Karlstad samt Jakob Matell, f.d. utbildningsansvarig JF Örebro, deltagit.

Måndagen den 14 september 2020, Örebro

JURO genom

Minna Åström, styrelseordförande